

EVROPSKA FRANŠIZNA FEDERACIJA (EFF)
Ave.Louise 65/11, B-1050 –Brussels, Belgium,
Tel.32(0)2 520 16 07, info@eff-franchise.com, www.eff-franchise.com

EVROPSKI ETIČKI KODEKS FRANŠIZNOG POSLOVANJA

I. PREAMBULA

- 1) Ova preambula utvrđuje svrhu Evropskog etičkog kodeksa za franšizing i načela po kojima će Asocijacije članice Evropske franšizne federacije primenjivati ovaj Kodeks u svojim zemljama.
- 2) EVROPSKI ETIČKI KODEKS ZA FRANŠIZING je praktični zbir ključnih odredbi za upravljanje odnosima između davaoca franšize i svakog njegovog primaoca franšize, koji posluju zajedno u okviru mreže franšiznog ugovora. Opšta etička načela koja ističu ovaj skup odredbi su dobra vera i poštenje, koji se prevode kao odnosi davaoca i primaoca franšize zasnovani na poštenju, transparentnosti i odanosti svakoga ko doprinosi zasnivanju poverenja u tom odnosu.
- 3) Načela KODEKSA su primenljiva u svim fazama franšiznog odnosa; predugovornoj, ugovornoj i postugovornoj fazi.
- 4) EVROPSKI ETIČKI KODEKS ZA FRANŠIZING predstavlja Samoregulišući kodeks franšizne industrije i on je tu za sve zainteresovane strane u franšiznoj industriji u Evropi da u njemu potraže smernice o franšizingu generalno.
- 5) Načela jasnosti i nedvosmislenosti ovog KODEKSA nisu u suprotnosti sa nacionalnim zakonima i fundamentalnim pravima u EU sa trajnim ciljem uspostavljanja efikasnijeg okvira za franšizing.
- 6) KODEKS naročito predstavlja kamen temeljac za delovanje članica Nacionalnih franšiznih asocijacija EVROPSKE FRANŠIZNE FEDERACIJE. Njihova odnosna pravila članstva, akreditacija kao i disciplinski programi moraju biti u skladu sa normama utvrđenim u KODEKSU. KODEKS je u celosti obavezujući za sve članice EFF kao i njihova odnosna članstva. KODEKS je odobren od strane svih franšiznih asocijacija članica EFF, od kojih je svaka posvećena njegovoj promociji, tumačenju i sprovođenju u njenoj sopstvenoj zemlji. Svaka Asocijacija je odgovorna da obezbedi da Kodeks bude javno dostupan, naročito onima koji ulaze u franšiznu industriju.
- 7) Nacionalne franšizne asocijacije koje su članice EFF imaju mogućnost da dodaju na Evropski etički kodeks nacionalni dodatak i/ili tumačenje, pod uslovom da ono ne derogira ili ne tumači pogrešno ovaj Kodeks.

- 8) EFF predstavlja franšiznu industriju kao celinu koja, u pristupu sa više zainteresovanih strana, predstavlja interese franšiznih mreža, uključujući davaoce i primaoce franšize u odnosu na organe vlasti, građansko društvo i potrošače.
- 9) EVROPSKI ETIČKI KODEKS ZA FRANŠIZING je prvobitno napisan 1972. godine, od strane glavnih industrijskih aktera u Evropi, članica asocijacija osnivača EFF. On direktno odražava iskustvo dobrog ponašanja davalaca i primalaca franšize u Evropi. Revidiran je 1992. godine, kako bi odrazio evoluciju franšizinga na tržištu, kao i da bi bio u skladu sa razvojem regulatornog okvira EU.
- 10) Ovaj Kodeks je ažuriran 2016. godine da bi dalje obuhvatio odredbe koje odražavaju kontinuirano iskustvo između davaoca i primaoca franšize na tržištu u zemljama njegovih asocijacija članica, kao i da bi se pridržavao preporuka Evropske komisije o pitanjima samoregulacije. Kodeks je živi plan akcije. Njegovo ažuriranje je u toku i učestano je, kako bi uvek bio relevantan za industriju koja se stalno razvija.
- 11) EFF veruje, a to je potvrđeno njenim četrdesetogodišnjim iskustvom kao jedinstvenog glasa za franšizing u Evropi, da je čvrsta samoregulacija najprilagodljiviji i najfleksibilniji način regulisanja u evropskoj franšiznoj industriji. Na ovim temeljima je franšizing značajno doprineo promociji nezavisnog preduzetništva, a posebno razvoju MSP i modernizovane trgovine, kao i odnosnom zapošljavanju na evropskim tržištima.
- 12) EVROPSKA FRANŠIZNA FEDERACIJA (EFF) je neprofitna međunarodna asocijacija osnovana 1972. godine. Registrovana je u Briselu, u Belgiji, gde ima stalni Sekretarijat. Članice Federacije su jedinstvene akreditovane nacionalne franšizne asocijacije iz zemalja koje potpadaju pod geo/institucionalne uslove navedene u Statutu EFF.
- 13) Najvažnija od uloga EFF je da promoviše usvajanje ETIČKOG KODEKSA, kako bi obezbedila razvoj pravilnog i etičkog franšizinga u EU.

II. EVROPSKI ETIČKI KODEKS ZA FRANŠIZING

1. DEFINICIJA FRANŠIZNOG POSLOVANJA

Franšizno poslovanje je sistem trgovanja robom i/ili uslugama i/ili tehnologijom, koji se bazira na bliskoj i permanentnoj saradnji pravno i finansijski odvojenih i nezavisnih preduzeća, davalaca franšize i pojedinačnih primalaca franšize, pri čemu davalac franšize garantuje svojim primaocima franšize pravo i nameće obavezu da vode posao u skladu sa konceptom davaoca franšize.

Ovo pravo omogućava individualnom primaocu franšize i obavezuje ga da, u zamenu za direktnu ili indirektnu finansijsku naknadu, koristi trgovinski naziv davaoca franšize i/ili robnu marku i /ili uslužnu marku, znanje i stručnost, poslovne i tehničke metode, proceduralni sistem i druga prava industrijske i/ili intelektualne svojine, podržano kontinuiranim pružanjem komercijalne i tehničke pomoći, u okviru i u periodu važenja pismenog franšiznog ugovora, koji se, u ovu svrhu, zaključuje između ugovornih strana.

- „**znanje i stručnost**“ označava korpus nepatentiranih praktičnih informacija, nastalih kao rezultat iskustva i testova sprovedenih od strane davaoca franšize, a koje su tajne, sadržajne i definisane.

- „**tajne**“ znači da znanje i stručnost nisu opšte poznati ili lako dostupni; nisu ograničeni u užem smislu da svaka pojedinačna komponenta znanja i stručnosti treba da bude potpuno nepoznata ili nedostupna van posla kojim se bavi davalac franšize;

- „**sadržajne**“ znači da su znanje i stručnost značajni i korisni za kupca, za korišćenje, prodaju ili preprodaju ugovorne robe ili usluga.

- „**definisane**“ znači da znanje i stručnost moraju biti opisani na dovoljno razumljiv način tako da je moguće proveriti da li se ispunjavaju kriterijumi tajnosti i sadržajnosti.

III. OSNOVNA NAČELA

2.1. Davalac franšize je začetnik i dugoročni staratelj, na tržištu, franšizne mreže koja se sastoji od davaoca franšize i njegovih individualnih primalaca franšize.

2.2. Obaveze davaoca franšize:

Davalac franšize

- I. je uspešno upravljao poslovnim konceptom na relevantnom tržištu, u periodu od najmanje godinu dana i u barem jednoj probnoj jedinici pre stvaranja sopstvene franšizne mreže na tom tržištu,
- II. je vlasnik ili ima zakonsko pravo korišćenja trgovinskog imena mreže, robne marke ili druge posebne identifikacije,
- III. prepoznaje svoje primaoce franšize kao nezavisne preduzetnike i neće ih, direktno ili indirektno, potčiniti kao svoje zaposlene,
- IV. pruža individualnom primaocu franšize početnu obuku i trajnu komercijalnu i/ili tehničku pomoć tokom čitavog trajanja ugovora.
- V. daje pravo da se koristi znanje i stručnost koji su preneti i/ili stavljeni na raspolaganje primaocu franšize, uz obavezu davaoca franšize da znanje i stručnost održava i razvija;
- VI. preneće i/ili staviti na raspolaganje znanje i stručnost primaocima franšize kroz odgovarajuća sredstva informisanja i obuku i nadgledaće i kontrolisati da li se znanje i stručnost pravilno koriste;
- VII. podstičaće primaoce franšize da daju povratne informacije kako bi se održavalo i razvijalo znanje i stručnost koji su im preneti i/ili stavljeni na raspolaganje;

- VIII. nastojeće da, u predugovornoj, ugovornoj i postugovornoj fazi saradnje sa primaocima franšize, spreči bilo kakvu zloupotrebu, a naročito prenošenje znanja i veština konkurentskim mrežama, da bi se izbeglo prejudiciranje interesa mreže;
- IX. investiraće, prema potrebi, u sredstva, finansijska i ljudska, za promociju svog brenda i uključice se u istraživanja i inovacije koje će osigurati dugoročan razvoj i kontinuitet njegovog koncepta;
- X. informisaće potencijalne i individualne primaoce franšize o svojoj komercijalnoj i/ili prodajnoj politici na internetu;
- XI. nastojeće da zaštiti interese mreže dok razvija svoju onlajn komercijalnu i/ili prodajnu politiku (davaoca franšize);

2.3. Obaveze individualnog primaoca franšize

Primalac franšize:

- I. će prihvatiti obavezu da lojalno sarađuje s davaocem franšize kako bi se obezbedio uspeh mreže kojoj se primalac franšize pridružio kao obavešten i potpuno nezavisan preduzetnik;
- II. će uložiti najveći mogući napor u cilju rasta franšiznog poslovanja i održavanja zajedničkog identiteta i reputacije franšizne mreže;
- III. će biti odgovoran za ljudske resurse i finansijska sredstva koja angažuje u svom franšiznom poslovanju i biće odgovoran kao samostalni preduzetnik, u odnosu na treće strane, za svoje postupke unutar franšize;
- IV. postupaće lojalno i odgovorno u odnosu na svakog od ostalih primalaca franšize u mreži, kao i u odnosu na samu mrežu;
- V. dostavljaće davaocu franšize proverljive podatke o poslovanju radi lakšeg utvrđivanja uspešnosti, kao i finansijske izveštaje neophodne za efikasne smernice za rukovodstvo;
- VI. omogućiće davaocu franšize da se uveri da se kvalitet i imidž koncepta pravilno održavaju kod proizvođača i usluga koje primalac franšize pruža kupcu/potrošaču;
- VII. priznaće svoju odgovornost kao potpuno nezavisnog preduzetnika u odnosu na kupca/potrošača;
- VIII. neće otkrivati trećim stranama znanje i stručnost, kao ni drugi informativni materijal o funkcionisanju franšize koju je dobio od davaoca franšize, niti tokom trajanja ugovora, ni nakon isteka franšiznog ugovora.

2.4 Trajne obaveze obe ugovorne strane:

Ugovorne strane:

- I. će nastojati da zaštite imidž i ugled mreže tokom vođenja svojih kompanija;
- II. će primenjivati načelo dobre vere i poštenja u međusobnom ophođenju. Ugovorne strane će slati pismeno obaveštenje o bilo kojem kršenju ugovornih obaveza i, ukoliko ne bude neprikladno, odobriće razuman rok drugoj strani da ispravi povredu ugovora;

- III. poštovaće poverljivost informacija značajnih za franšizni koncept koje budu razmenjivali jedni s drugima;
- IV. rešavaće žalbe, pritužbe i sporove u dobroj veri i dobroj nameri, putem fer i razumne direktne komunikacije i pregovora.
- V. kada bude prikladno i kada strane ne uspeju da reše spor putem direktnih pregovora, u dobroj veri će tražiti medijaciju pre pokretanja parnice i/ili arbitražu organizovanu ili odobrenu od strane Nacionalne asocijacije članice EFF;

IV. REGRUTOVANJE, OGLAŠAVANJE I OTKRIVANJE PODATAKA

4.1 Oglašavanje za regrutovanje individualnih primalaca franšize mora biti nedvosmisleno i ne sme da sadržati navode koji mogu da dovedu u zabludu.

4.2 Svi materijali koji se odnose na regrutovanje, reklamni i promotivni materijali koji sadrže direktno ili indirektno pominjanje budućih mogućih rezultata, brojčanih iznosa ili prihoda koje mogu da očekuju individualni primaoci franšize, biće objektivni i neće biti obmanjujući.

4.3 Da bi se omogućilo potencijalnim individualnim primaocima franšiza da zakluče bilo kakav obavezujući dokument sa potpunom informisanošću, oni će dobiti primerak ovog Etičkog kodeksa, ili javni pristup istom, kao i potpune i tačne prikaze svih informacija značajnih za franšizni odnos, u razumnom roku pre zaključenja tih obavezujućih dokumenata.

4.4 Potencijalni primalac franšize je odgovoran za pažljivo analiziranje informativnog materijala o franšiznom odnosu, uključujući i odabir odgovarajućeg profesionalnog saveta, pre nego što potpiše franšizni ugovor.

4.5 Potencijalni primalac franšize mora biti iskren i transparentan u davanju podatka o svom iskustvu, finansijskoj sposobnosti, obučenosti, obrazovanju, kao i bilo kojih drugih informacija važnih za franšizni odnos koje će dostaviti kako bi bio izabran od strane davaoca franšize.

4.6 Ako davalac franšize želi da nametne obavezu predugovora kandidatu za individualnog primaoca franšize, poštovaće se sledeća načela:

- I. pre potpisivanja bilo kakvog predugovora, kandidat za individualnog primaoca franšize će dobiti pismene informacije o njegovoj svrsi, kao i o bilo kakvoj naknadi koju bi mogao biti obavezan da plati davaocu franšize, u svrhu pokrivanja stvarnih troškova ovog drugog, pretrpljenih tokom i u pogledu predugovorne faze; ako se franšizni ugovor zaključi, pomenutu naknadu treba da refundira davalac franšize, ili da se ona prebije sa mogućom ulaznom naknadom koju plaća individualni primalac franšize;
- II. predugovor će definisati svoj rok i sadržati odredbu o raskidu;
- III. davalac franšize može da nametne odredbe o izbegavanju konkurencije i/ili tajnosti da bi zaštitio svoje znanje i stručnost i identitet.

V. IZBOR INDIVIDUALNIH PRIMALACA FRANŠIZE

Davalac franšize treba da odabere i prihvati kao individualne primaocice franšize samo one za koje se, nakon razumne analize, stekne utisak da poseduju osnovne veštine, obrazovanje, lične kvalitete, kao i finansijske resurse koji su dovoljni za vođenje franšiznog posla.

VI. FRANŠIZNI UGOVOR

5.1 Franšizni ugovor mora biti u skladu sa nacionalnim zakonom, zakonom Evropske zajednice i ovim Etičkim kodeksom, kao i bilo kojim njegovim nacionalnim dopunama.

5.2 Ugovor će štiti prava industrijske i intelektualne svojine davaoca franšize, kako bi se obezbedio zajednički identitet, reputacija i interesi franšizne mreže.

5.3 Davaoci franšize će ponuditi primaocima franšize sve ugovore, kao i sve ugovorne aranžmane u vezi sa franšiznim odnosom, u pisanoj formi, na zvaničnom jeziku zemlje u kojoj je osnovan individualni primalac franšize, ili na jeziku za koji se primalac franšize zvanično izjasni da ga poznaje. Potpisani ugovori moraju odmah biti dati individualnom primaocu franšize.

5.4 Franšizni ugovor mora da predvidi, bez dvosmislenosti, odnosna prava i obaveze ugovornih strana, kao i druge materijalne uslove ovog odnosa.

5.5 Osnovne minimalne odredbe ugovora obuhvatiće najmanje sledeće:

- I. prava odobrena davaocu franšize,
- II. prava odobrena individualnom primaocu franšize,
- III. prava intelektualne svojine davaoca franšize u pogledu brendova, znakova, itd., koja treba da budu utvrđena u periodu najmanje za vreme trajanja franšiznog ugovora.
- IV. robe i/ili usluge koje treba da se obezbede individualnom primaocu franšize,
- V. obaveze davaoca franšize,
- VI. obaveze individualnog primaoca franšize,
- VII. uslove za plaćanja od strane individualnog primaoca franšize,
- VIII. trajanje ugovora, koje treba da bude dovoljno dugo da omogući individualnim primaocima franšize da otplate svoja početna i naknadna ulaganja specifična za franšizu,
- IX. osnovu, uključujući i obaveštenje koje obe strane moraju dati, za bilo koje obnavljanje ugovora,
- X. uslove pod kojima individualni primalac franšize ima pravo da proda ili prenese franšizni posao kao stabilan i održiv biznis, kao i moguće pravo preče kupovine za davaoca franšize u tom smislu
- XI. odredbe koje se odnose na korišćenje posebnih oznaka, trgovinskog naziva, robne marke, uslužne marke, oznake prodavnice, logotipa ili druge posebne identifikacije
- XII. pravo davaoca franšize da prilagodi franšizni sistem novim ili promenjenim metodama,
- XIII. odredbe o raskidu ugovora,
- XIV. odredbe za predaju, odmah po raskidu franšiznog ugovora, bilo koje materijalne ili nematerijalne imovine koja pripada davaocu franšize ili drugom vlasniku.

XV. ETIČKI KODEKS I SISTEMI MASTER FRANŠIZE

Ovaj Etički kodeks se primenjuje na odnos između davaoca franšize i individualnih primalaca franšize i jednako na odnos između primaoca master franšize i njegovih individualnih primalaca franšize. Ne primenjuje se na odnos između davaoca franšize i njegovih primalaca master franšize.

Kraj Evropskog etičkog kodeksa za franšizing

Poslednja revizija: konačna 6.12.2016. godine